

[Lund Jensen.]

Det eneste der skiller partierne i denne sag, er jo i virkeligheden spørgsmålet om erstatning til de grundejere og spekulanter, som efter lovforslaget hindres i at sprede en planløs bebyggelse ud over landet. Ganske vist har udvalget modtaget et stort antal protester fra grundejerforeninger, landboforeninger og andre, men for størstedelen af disse protester gælder, at man helt har overvurderet de foreslåede indgrebs karakter. Som det klart blev udtrykt ved lovforslagets første behandling, sker der jo absolut ingen begrænsning i nogen grundejers hidtidige anvendelse af hans jord eller ejendom. Dette forhold er yderligere blevet tydeliggjort under udvalgsarbejdet, hvor den højtærede minister for kulturelle anliggender har oplyst, at der fortsat i henhold til § 22 uden tilladelse vil kunne opføres bygninger af enhver art til brug for driften af landbrugsejendomme, herunder også anlæg til landbrugets naturlige bierhvev, pelsdyrfarme, champignonlader, drivhuse m. v., ligesom det også vil være tilladt at anlægge dambrug med tilhørende bygninger ved eksisterende vandløb. Der sker heller ikke som følge af dette lovforslag nogen begrænsning i udnyttelsen af de naturlige forekomster i jorden af grus, sten, ler eller kalk. Hvis der ved fredningskendelsen sker en begrænsning i disse rettigheder, vil der som hidtil blive betalt fuld erstatning for de lidte tab. Oven i købet har ministeren over for udvalget, som det også fremgår af betænkningen, givet udtryk for, at han i overgangsperioden vil administrere § 22 så lempeligt som muligt i de tilfælde, hvor en grundejer påføres uforholdsmæssige tab ved ikke at måtte udstykke.

Som det vil ses, er de foreslåede indgreb af meget begrænset natur. De indskrænker sig i virkeligheden til, at fredningsmyndighederne får adgang til at forhindre opførelsen af bygninger, som anbragt på det pågældende sted ikke tjener et naturligt formål, og det vil jo fortrinsvis være sommerhuse og fabriksbygninger i det åbne landskab. Men naturligvis, det må ikke glemmes, vil der også fremover være muligheder for at tilfredsstille befolkningens behov for sommerhuse og andre rekreative anlæg, blot skal disses placering godkendes af fredningsplansudvalgene, som jo ved lovforslaget på-

lægges pligt til at udlægge rigelige og velbeliggende områder til disse formål.

Jeg kan med min bedste vilje ikke se, at man med de foreslåede regulerende foranstaltninger træder nogen berettiget interesse for nær, bortset fra de rene spekulationsinteresser. Det er da også værd at bemærke, at der ikke af de udvalgsmedlemmer, der går imod lovforslaget, er stillet noget forslag om en ændret erstatningsberegning efter § 22, så jeg går ud fra, at oppositionen ønsker at bevare de nugældende erstatningsbestemmelser til trods for at disse har vist sig at gøre enhver reguleringsbestemmelse uanvendelig.

Hvor urimelig erstatningsudmålingen efter § 22 virker, skal jeg påvise ved et enkelt eksempel, et enkelt blandt mange andre. En grundejer købte i 1958 med henblik på udstykning et areal for 20.000 kr. Da han blev nægtet udstykningstilladelse efter § 22, tilkendte fredningsnævnet ham en erstatning på 200.000 kr., altså 10 gange købesummen, men hermed var han langtfra tilfreds, og han appellerede sagen til overfredningsnævnet med krav om forhøjelse til 400.000 kr., altså 20 gange købesummen. Er det virkelig sådanne urimelige forhold, oppositionen søger at værne om? Så vidt jeg kan skønne, er fredningsnævnet endda ved erstatningsudmålingen i det nævnte tilfælde gået ud fra den mildere engrosregel, der af overfredningsnævnet er tænkt anvendt ved § 22-erstatninger, hvorefter beløbet ikke beregnes efter, hvad grundene kunne indbringe ved salg enkeltvis, men efter hvad det pågældende areal kunne indbringe ved samlet salg til en udstykker.

Hvis man ikke ved denne behandling kan enes om andet, så betragter jeg som givet, at der i det høje ting vil kunne opnås enighed om, at en erstatningsberegning efter den målestok, som nærmere er defineret i betænkningen side 6, fremtidig må være maksimum for, hvad der kan ydes i erstatning ikke blot i de verserende § 22-sager efter den nugældende lov, men også ved fremtidige almindelige fredningssager efter § 14. Jeg ville sætte pris på at få denne opfattelse bekræftet eller afkræftet.

Umiddelbart før betænkningen skulle afgives, fik udvalget tilstillet den af det ærede medlem hr. Axel Kristensen udarbejdede skitse til en landsplanlægning, som efter